

Universitätsbibliothek Wuppertal

Epistolæ obscvrorvm virorvm

cvm inlvstrantibvs adversariisqve scriptis

Textvs

Hutten, Ulrich von

Lipsiæ, 1864

Epistolæ ad summum pontificem, Cardinales et Archiepiscopum
Coloniensem

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-976](#)

¶ Beatissimo in Christo patri domino nostro .D. Leoni
divina providentia papę X. Reverendissimisque Cardi-
nalibus Ioannes Pepericornus olim Iudeus nunc
verò Christianus omniumque minimus, post pedum atque
manuum oscula sese totum subiicit et auxilium adversus
malescribentes humiliter implorat.

Beatissime pontifex, quanquam minime dignus sim, ut vel ad sacra-
tissimos pedes tuos, vel ad celsissimam tuę sanctitatis sedem verba profun-
dam, tamen quia Reuchlinistarum nuper quorundam (quos obscuros vocant)
contumelia falsissimisque quibusdam inventivis extimus pene factus sum ab
ovili tuo Christi vulneribus septo, non possum non sperare et firmiter cre-
dere, quin si Neophitus ipse veritatem proposuero, et per viam regiam
ambulando instar divi Pauli synagogam sathanę et collusionem Iudeorum
execrabilem tortuosumque labyrinthum pro mea parvitate suppressero, im-
mortale sim cum beatis prēmium habiturus, nec minorem etiam gratiam
in oculis sanctitatis tuę. Verumen vero cum sub hoc lunari orbe Christi
vicem perbeat in terris geras, et alterum nobis deum repreſentes, perso-
narum acceptor esse non potes. Sed quo me vertam prē dolore? Quibus
supplicabo? Quos miser ipse implorem? Te mediusfidius patrem beatissi-
mum, quem admiranda probitatis omniumque virtutum merita, incorrupta
vitę integritas, ad supremam atque inaccessiblem pene mundi cathedram
iure optimo extulerunt, qui et misericordia dignis misereri et superbos de-
bellare pro tua moderatione atque iusticia quamoptime didicisti. ¶ Ce-
terum beatissime pater, ut ad rem ipse paulatim declinem: Postquam se-
renissimus noster Imperator, omnium litteris atque linguis extollendus, uni-
versitatibus aliquot, Archipresuli etiam Moguntino, itemque et hereticę pra-
vitatis inquisitori, ac Ioanni denique Reuchlin, legum (ut fertur) doctori
iampridem demandasset, ut quidnam de libris Iudeorum quibusdam scan-
dalosis et in ecclesiam dei blasphemis agendum foret, ad salvatoris nostri
honorem omniumque regeneratorum salutem quantotius deciderent, Cumque
omnes excepto Ioanne Reuchlin, velut uno ore, ex instinctu spiritus sancti
pro Christo et loquerentur et scriberent, solus ille inventus est, qui (ut
multarum universitatum, aliorumque a Cesarea Maiestate deputatorum te-
stimonia probant) Iudeorum perfidię magis quam sedi apostolicę aut sa-
cratissimo fidei negocio in sua consultatione adhéreret. Taceo (proh pudor

nefas est dicere) quod in eadem sua consultatione (quod postea speculum oculare est appellatum) me nuper in Christo feliciter baptizatum, nullis || Aij meis demeritis (quia alter alterum non noverat neque viderat unquam) quovis modo precedentibus, occulte et supra datam fidem (velut ipse negare non potest) apud C. M. male tractarit, verissima quedam contra me pro Iudeis 5 falsissime improbando. Quapropter mihi proh dolor sic curorum omnium libero, nihilque fraudis inopinę cogitanti respondendi stylum vel invito obiecit, quo semper is qui Iesus est prior, (quamvis etiam infra infimos omnes esse homines videatur) tueri sese, et id quidem duce natura, non instrenue ab adorientibus potest. ¶ Multis itaque id genus aliis rebus ac clausulis non inconsulto (quoniam hic infra luce clarius aperiuntur) omissis, hoc solum dicam, quod ipse Ioannes Reuchlin et sectatores eius Cesareę Maiestatis mandatum, de silentio ultra citroque observando non solum non observerunt, velut nostrum epitome sive summarium explicat, sed ne tuę quidem beatitatis solemnii decreto parentes, in me alogum, atque optimum¹⁵ quemque e nostris, supra quam cuiquam credibile est, in suis obscurorum virorum epistolis per omnem impudentię contumeliam, omne virus sonicum velut polylogi turpiter expuerunt. Verumtamen quia (ut fides nostra catholica habet) nullum sine auctoramento est malum, iidem nescio qui perduelles Reuchlinistę, minime natura cicures, manifesta phrenesi in me²⁰ ovem misellam et id quidem absque suorum nominum professione crudeliter debacchantes, iustas merito penas darent, fedam suorum orium grauolentiam et voce et scriptis revocantes. Irritatus igitur et coactus hunc librum edidi, tibique patri beatissimo vobisque reverendissimis Cardinalibus perlustrandum ac defendendum hoc pacto nuncupavi, ut vera mihi²⁵ auxilium, falsa autem severam sine gratia censuram administrent. Tuam itaque sanctitatem velut domini nostri locum in terris tenentem, ac ministram et ducem universalis ecclesię suppliciter invoco, Te certum et indubitatum beati Petri successorem imploro, ut me christianum intra septa tua cum ceteris latitantem et infinitis pene iniuriis enectum a lupis rapacibus³⁰ lacerari non sinas. Vos quoque reverendissimos dominos cardinales, veros iusticię patronos appello, vos obtestor, vos obsecro, ut veritatem profidenti et indigne a malevolis Ieso, salutis opem prestare velitis. Quod si feceritis, plures proculdubio Iudei ad fidem nostram convertentur. Nam qui animas quatuordecim ex tenebris cęcorum ad veritatis lumen traduxi, nullam commerui christianorum contumeliam. Hoc tandem adiecero, plures nuper baptizatos fuisse, nisi scripta Reuchlin nocenter obstitissent. Valete feliciter. Colonię. Anno 17. rvi. i Julio. ||

¶ Reverendissimo in Christo patri ac Illustrissimo principi et domino .D. Hermanno sancte Coloniensis ecclesie electo et confirmato Sacri Romani imperii per Italianum Archicancellario, principi electori Westphaliæ et Angarie duci legatoque nato et c. Domino suo gratosissimo Ioannes Pepericornus Civis Coloniensis, cum summa humilitate se totum recommendat.

Aij^b.

Reverendissime ac illustrissime princeps, gratosissime domine. Ego omnium reverentie tuę subditorum minimus, nolo ut prætereat reverendam paternitatem tuam, me ante annos aliquot ab illustrissimo principe Archiepiscopo Moguntino moderno in causa Iudeorum Moguntię interrogatum et præsertim causa venerabilis sacramenti veri dei et hominis, tunc temporis a perfidis Iudeis in civitate ipsius Perlino dedecorose nimis atque impie tractati, propter quod quidem facinus frater eiusdem Marchio Iachim princeps elector et c. Iudeos (ut accepi) .XXX.VIII. iusto flammorum supplicio affecit: Votuit quoque tunc ex me scire quare Iudei contra omnium scripta prophetarum et contra manifesta celi ac terrę indicia in suis ita peccatis excecati nullum exhorreant scelus. Respondi et reverenter et vere dicens maximam partem huius pertinacię esse falsos eorum liberos, quos illorum Rabi contra sacrum evangelium et in contumeliam, dedecus, infamiam et blasphemiam sacrę fidei nostrę componuerunt: in quibus quidem libris suos liberos a puericia instruant ac doceant: et deinde cum ad provectiorem etatem pervenerint, se malicie habitum non posse derelinquere. Et ita quicquid contra ecclesiam catholicam christianosve machinari possunt, id totum putant acceptum deo et iuste factum esse. Cuius rei gratia dedi reverentie eiusdem nondum tunc episcopi exemplum tale: videlicet quomodo Iudei in hominum memoria quinque venerabile sacramentum contumelia affecerint: Primo in Vratislavia, civitate Schlesię, Secundo in Passau civitate non longe a Danubio posita, Tertio in Sternenberg, Quarto in Denckendorff, postremo in Perlino oppido. Et quamvis semper sint ignitis forcipibus per omnes vicos lacinatū, in verubus tostī, ad rotas positi et vivi defossi atque combusti, propter que merito exemplum sibi eternum sumerent, tamen inculcatam sibi ex suis libris et ex nulla alia causa deponere maliciam non possunt neque volunt. Comparrantur enim igni sopito qui ut iterum inflammatur, sic et contra nos Iudei. Nam ad tempus cessantes paulatim nobis dormitantibus falsis suis codicibus reincenduntur et id quidem indies magis ac magis nulli malicie diabolice parcentes. ¶ Præterea interrogatus sum ab eadem ipsius Reverentia et ab

¹³ decederose 1.

aliis etiam honestis viris an hoc esset mihi compertum et verum, quod Iudej^a cogerentur habere sanguinem christianum || ac eo uti ad liniendum sese ne feteant aut sordidi notentur, uti communis est fama. Respondi ego per immortalem iurans deum quod hec essent mihi prorsus incognita. Rursus interrogatus sum, Ex quo Christianorum liberi quam sepissime sint martyrizati a Iudeis, et ipsi ex puerorum venulis sanguinem miserint, et hunc per omnes synagogas suas diviserint, ad quid tamen uterentur sanguine illo? Tunc denuo respondi, si Iudei possent Christianos viros ita consequi sicut infantulos, proculdubio senes cum iunioribus interficerent. Quod autem utantur sanguine Christiano, mihi ex toto non est compertum. Hoc autem mihi exploratum est, quod Iudeis suam cenam paschalem celebrantibus ipsi in mensam reponant tres panes qui a Græcis dicuntur azimi, et poculis vinum infundant rubeum. Manus igitur suas vino decies imbuentes et humorem toties digitis decutientes universè Christianitati maledicunt, presertim decem plagis Pharaonis in Egypto factis. Ultimo epotant vi-¹⁵ num illud rubeum in derisionem et contumeliam Christianitatis. Ex hoc non obscure considerari potest quod ipsi diluant sanguine christiano vinum illud, et ex invidia eibant, quam habent adversus Christianos. Non plura de hac re scio, sed hoc duntaxat, quod indies plura alia mala pessima etiam et crudelissima machinentur Christianis, quemadmodum demonstravi ²⁰ in libris meis olim emissis et latius indicare possem, presertim quando clanulum et commode possunt consequi sanctam crucem, sive fuerit in agris sive oppidis, eam continuo frangentes et pedibus conculcantes. Nec referre possum, quam contumeliosis verbis virginem Mariam afficiant. Quorum cum recordor, anima mea continuo exclamat ac omnia membra quatium-²⁵ tur horrore. Hoc autem in vera fide dico non esse locum admirationi nos omnes quotidie ad inferos detrudi posse tactos fulmine una cum habitacionibus nostris, nisi virgo Maria pro nobis intercederet. Qua propter Christiana ecclesia commissorum scelerum (que quotidie a Iudeis sunt) luere penam cogitur, ex quo eterna deitas (prout vero verius est) sumpserit oc-³⁰ casionem propter contumelias et passionem sibi illatam, non solum sonetes Iudeos in Hierusalem puniendi, sed etiam innocentes mulieres lactantesque pueros, et preterea muros Hierosolimitanos evertendi. Nunc filius hominis in hominum memoria non semel male tractatus est a Iudeis, sed quinques ad minus, ut in precedentibus elucescit. unde tam sunt iniqui, ut quod ³⁵ operibus perficere nequeant, voluntate tamen semper ad id potissimum sint inclinati. Et ideo mirandum non est, quod deus pater et filius et spiritus-⁴⁰ Aijj^b. sanctus tam acerbe Christianis hominibus irascatur, plaga || videlicet pestilentie, morbillis, febris et aliis egritudinibus insolitis. Item bellis multorum principum, rapinis, incendiis, effusione sanguinis, excoriacione

¹² qui] q̄ (= qua pro q̄) 1. ²¹ iudicare 1. ³⁵ sunt] si; 1.

pauperum, inobedientia inferiorum erga superiores, et variis seditionibus. Non dubium quin huiusmodi plague veniant et oriantur ex illis pessimis et maximis peccatis Iudeorum et eorum falsis et perversis scripturis que cause sunt omnium malorum. ¶ Quam ob causam cum ego per id temporis ex 5 consilio etiam prudentissimorum virorum nonnihil contra falsos et scandalosos Iudeorum libros moliri vellem, me ad imperatoriam maiestatem contuli, et causam hanc prout erat rei veritas eiusdem serenitati proposui. Insuper hoc Cesarea maiestas suis imperialibus publicis mandatis omnibus Romani imperii statibus mandavit, ut omnes inutiles thalmudicos libros cum 10 suis appendiciis, in Christianę fidei opprobrium et dedecus compositos, a Iudeis tollerent et supprimerent: Volut quoque eos ut quam diu Christianam fidem non acceptaverint, secundum antiquam legem et prophetas vivere debere. Omitto reliqua. istiusmodi igitur mandatum ex commissione Cesareę maiestatis primum Franckfordię honesto senatui obtuli, quod magna 15 cum Reverentia et honore acceptarunt, et sicut honesti et Christiani viri secundum tenorem imperatorii mandati exequuti sunt, ita quod ex synagogis Iudeorum magnum librorum numerum abstulerim et apud senatum Franckfordensem deposuerim. In expeditione autem huius negotii venerunt mihi a gratiosissimo domino meo domino Urielie Archiepi- 20 scopo Moguntino scripta, ut in hoc negocio supersederem et me ad Oschenburg ad suam Reverentiam quamprimum conferrem. Quo facto mihi Neophyto presul dixit 'Quamvis negocium hoc in se satis laudabile ac bonum sit, tamen mandatum hoc imperatoris veram formam in se non habet, quia solus ego sum in hoc mandato positus, propter quod quidem Iudei negotium hoc depellere possent'. ¶ Præterea dixi me audivisse de quodam doctore, qui nominaretur Ioannes Reuchlin, cuius mihi non esset noticia. Respondit presul ut quamprimum conferrem me ad Cesaris curiam, ac dominum Victorem olim Iudeum modo autem apud nos in Christo feliciter defunctum, ipsum quoque doctorem Reuchlin et me ipsum debito ordine Cesareę maiestatis mandato inscribi facerem. Quo facto Archiepiscopus ipse adiecit sese (quantum ei possibile esset) me omnibus in rebus auxilio futurum, dans mihi magni preciū nummum pro viatico. ¶ Postea iterum profectus sum Franckfordiam, referens hęc optimo senatui Franckfordensem, quomodo et quam pie in hac causa Episcopus Moguntinus respondisset, petens a (A 4) 25 senatu indicem de istis libris Iudaicis quos deposueram apud eos. id quod dicto ciuius perfecerunt, offerentes etiam et mihi quibus commodissime singula peragerem: ¶ Et illo tempore erat Cesarea Maiestas in Italia, cuius absentia cogebat per Sueviam proficisci, et inter proficiscendum contuli me ad Stutgardianam civitatem, in qua doctor ille Reuchlin habitat, volens ab eo 30 audire et experiri ipsius consilium, quid ad hoc negotium diceret. Tunc 40

20.21 i. e. Aschaffenburg. 28 Victorem] de Carben. 31 me (pro mihi) 1.

multa blandissima mihi dedit verba, inquiens, se mihi in hoc negocio venturum auxilio non solum verbis et scriptis, sed etiam factis velle ostendere. Eo autem sic loquente putabam credulus ego me audire angelum loquentem: Ceterum dulcibus suis verbis et factis aperuit mihi cor meum ita etiam ut sibi omnia secreta mea de Iudeis manifestaverim, nesciens cor ipsius pravum aut quod diabolus cum eo aliquid esset tentaturus. Et sic amice ego et in magna familiaritate (ut opinabar) ab eo recessi, conferens me ad imperatoris curiam. Qua quidem re sic fideliter per me expedita non est mihi ab illo servata fides, ut sepius infra dicetur. Quapropter perfidi Iudei sese suumque negocium non neglexerunt, ut mihi suis astuciis occulderent viam, licet eo tempore neque pecunia neque ulla bona eis potuisserent suppetias ferre. sed imperatoria Maiestas misit secundum mandatum his subsequentibus verbis. Priusquam tamen ad illud deveniam, ego humile membrum ecclesie tuę, et novum germen, oro atque obsecro Reverendissimam paternitatem tuam in Christo Iesu, tuamque in omni genere virtutum divinam potius quam humanam sapientiam et invictum animi robur, ut me miserum non deseras sed ab omni invadentium periculo defenses.

¶ *Protestor itaque hoc loco coram reverendissima paternitate tua me nihil esse scripturum ad cuiuscunque hominis infamiam, sed nudam veritatem velle manifestare et pro falsis si qua essent penam sustinere. Valeat feliciter Reverendissima paternitas tua. Colonię Anno. x. vi.*

¶ *Sequitur mandatum S. D. N. Imperatoris secundum.*

*Nos Maximilianus divina favente clementia electus Ro. imperator semper Augustus ac Germanię, Hungarię, Dalmatię, Croacię et c. Rex Archidux Austriae dux Burgundię Brabantę et Comes palatinus. et c. nunciamus reverendo Urieli Archipr̄esuli Moguntino, sacri Romani imperii per Germaniam archi-
24^b) cancellario nostro dilecto nepoti et electori gratiam nostram Cesaream et omne bonum. Venerabilis dilecte nepos et elector, nos sumus certiores facti, quomodo Iudei passim per nostrum imperium in eorum synagogis et 25 Bibliothecis et in eorum manibus aliquos factos et inutiles libros et scripta habeant, et illis utantur non solum in contumeliam et scandalum sacrę Christianę fidēi, sed etiam contra libros et precepta Moysi et prophetarum, quę tamen ipsimet Iudei credere et observare tenentur, quos etiam non solum a fide nostra Christiana avertunt, verumetiam illis in sua fide 30 Iudaica errores faciunt, seducunt quoque et hereses movent. in quibus nobis prout Romanum imperatorem decet, prospicere congruit, et super his nobis et Ro. imperio fido Ioanni Pepericorno Coloniensi tanquam benedocto et experto Iudaicę fidēi et librorum Moysi et prophetarum nostro gene-*

²³ S. D. N.] = serenissimi domini nostri.